

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра клінічної та реабілітаційної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ОСІБ З ВНУТРІШНІМИ ХВОРОБАМИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Реабілітаційна психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “01” вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психологічна реабілітація осіб з внутрішніми хворобами
Викладач (і)	Кандидат психологічних наук, доцент Матейко Наталія Михайлівна
Контактний телефон викладача	0991390034
E-mail викладача	mnm2807@ukr.net
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=118&id_cou=1210
Консультації	кожний 3-й четвер місяця

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Психологічна реабілітація осіб з внутрішніми хворобами» присвячена вивченню механізмів загальних психологічних аспектів реабілітації людей з психічними та соматичними порушеннями, основних завдань психологічної реабілітації в роботі з даною категорією осіб, проблеми сімейної взаємодії, а також деякі методи корекції в системі їх психологічної реабілітації.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою курсу є формування у студентів уявлення про захворювань та на особливості протікання, основні чинники та напрямки психологічної реабілітації особам з психічними та соматичними розладами та їх близькими.

Цілі курсу: ознайомлення студентів з особливостями ресоціалізації та реадптації хворих на психічні розлади, формування навичок роботи та психологічної реабілітації при невротичних розладах та афективних розладах, оволодіння техніками психотерапевтичного впливу при психічних та соматичних розладах.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, мислити концептуально, системно, саногенно.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, професійно володіти соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК8. Здатність організувати та здійснювати психологічну реабілітацію, надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту, заходи промоції збереження здоров'я населення.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Програмні результати навчання

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 год.
самостійна робота	52 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	053 Психологія	4	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Вступ до предмету 1. Особливості ресоціалізації та реадaptaції осіб, хворих на психічні розлади. 2. Стигматизація та дестигматизація в психіатрії.	2 год.	2 год.	5 год.

3. Психосоціальна реабілітація пацієнтів з важкими психічними розладами.			
Тема 2. Психологічна реабілітація осіб з невротичними розладами 1. Методи психологічної реабілітації при невротичних розладах. 2. Психотерапія при істеричному розладі особистості. 3. Психотерапія при тривожних розладах, ГТР, панічних нападах.	2 год.	2 год.	5 год.
Тема 3. Кризові стани і психологічна допомога при них. Афективні розлади 1. Суїцидальність. Психотерапевтичний супровід суїцидентів. 2. Депресивні синдроми. Діагностика депресивних реакцій особистості. 3. Афективні розлади.	2 год.	2 год.	5 год.
Тема 4. Психологічна допомога та реабілітація при розумовій відсталості 1. Клінічний опис. Ступені порушення. 2. Емоційні, поведінкові та інші порушення. 3. Психокорекційні технології для дітей с психічним недорозвитком. 3. Навчання батьків. Пренатальний скринінг. 4. Психосоціальна терапія.	-	2 год.	10 год.
Тема 5. Реабілітаційна психологічна допомога при психічних розладах. 1. Методи реабілітаційної роботи з людьми похилого віку психічними порушеннями. 2. Психотерапія метаболічних, ендокринних і післяопераційних психічних розладів.. 3. Психічні розлади при епілепсії.	2 год.	2 год.	5 год.
Тема 6. Психологічна реабілітація при сексуальних проблемах і розладах 1. Сексуальні функціональні розлади. 2. Відмінність у сексуальних розладах чоловіків і жінок. 4. Психози при вагітності і у післяпологовий період. 3. Терапія сексуальних розладів.	2 год.	2 год.	5 год.
Тема 7. Реабілітаційна психологічна допомога при психосоматичних захворюваннях 1 Характеристика психологічних факторів, виникнення психосоматичних Захворювань. 2. Психотерапія розладів серцево-судинної та ендокринної системи. 3. розладів органів дихання та травлення. 4. Аутогенне тренування, тілесно-орієнтована терапія. 5. Психодинамічний напрям психотерапії при психосоматичних	2 год.	2 год.	10 год.

захворюваннях.			
Тема 8. Використання психосинтезу для відновлення психологічного статусу індивіда. 1. Техніки візуалізації при соматичних розладах. 2. Робота із субособистостями.	2 год.	2 год.	5 год.
Тема 9. Групові методи роботи при соматичних розладах. 1. Аналітична групова психотерапія: історія підходу і найважливіші моделі. 2. Покази та проти покази до групової психотерапії. 3.Проведення психоаналітичної групи	2 год.	2 год.	2 год.
ЗАГ.:	16 год.	18 год.	52 год.

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Усні та письмові відповіді – 20 балів Самостійна робота – 20 балів Індивідуальна робота – 10 балів Залік – 50 балів</p> <p>Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни максимум 50 балів - опитування на семінарських заняттях (максимум 5 б); - підготовка і презентація реферату (максимум 10б); - індивідуальна робота (максимум 10 б); - конспект першоджерел з презентацією (максимум 10 б); інші 50 балів – це залікова творча робота Підсумковий контроль – залік (лютий, 2021р.) Сумарна кількість – 100 балів.</p> <p>Критерії оцінювання знань студентів: В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни «Психологічна реабілітація осіб з психічними та соматичними розладами» закладені наступні критерії:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни; 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним основам предмета; 3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати; 4) вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт» діяльності) <p>Виходячи з цього, оцінка «відмінно» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем навчальної дисципліни, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. При цьому знання повинні бути осмисленими, що проявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до рішення завдання не тільки у форматі репродукції, але й творчого мислення.</p> <p>Оцінка «добре» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем, які передбачені навчальною програмою. При цьому знання характеризуються адекватністю, але є частково</p>
---	--

	<p>усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).</p> <p>Оцінка «задовільно» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з дисципліни, які при цьому не завжди точно ним розуміються і не достатньо повно вербалізуються.</p> <p>Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем навчальної дисципліни, або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.</p>						
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Студентам необхідно вибрати із запропонованих вид роботи, з яким хоче кожен з них провести дослідження, яке потрібно описати(письмова робота) презентувати на парі.</p> <p>Власне виконання індивідуальної роботи покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, мисленнєві операції в опрацюванні навчального матеріалу (абстрагування, порівняння, конкретизація, узагальнення, схематизація, аналіз, синтез тощо), розвиває критичне мислення, а також творче мислення, що особливо виявляється у здатності репрезентувати опрацьований матеріал.</p>						
<p>Семінарські заняття</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психосоціальна реабілітація пацієнтів з психічними розладами. 2. Методи реабілітаційної роботи з людьми похилого віку психічними порушеннями 3. Психокорекційні технології для дітей с психічним недорозвитком. Навчання батьків. 4. Методи психологічної реабілітації при невротичних розладах. 5. Психологічна реабілітація при афективних розладах. 6. Психотерапія та реабілітація сексуальних розладів. 7. Психодинамічний напрям психотерапії при психосоматичних захворюваннях. 8. Техніки візуалізації при соматичних розладах. Робота із субособистостями. 9. Специфіка проведення психоаналітичної групи при соматичних розладах. 						
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Умови допуску до підсумкового контролю (залік) передбачають виконання студентом навчальної програми курсу з обов'язковим виконанням її складових (відвідування занять та підготовка до різних форм їх проведення).</p> <p>Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі зарахування всіх виконаних студентами завдань (для цього отримані бали сумуються, а їх кількість не повинна бути меншою, ніж 50 балів).</p>						
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма контролю - залік. Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі зарахування всіх виконаних студентами завдань протягом семестру. Для цього отримані бали сумуються, а їх кількість не повинна бути меншою за 50 балів для успішного зарахування заліку.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ECTS</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td rowspan="2" style="width: 25%; text-align: center;">Сума балів за всі види навчальної діяльності</td> <td rowspan="2" style="width: 15%; text-align: center;">Оцінка ECTS</td> <td colspan="2" style="text-align: center;">Оцінка за національною шкалою</td> </tr> <tr> <td style="width: 35%; text-align: center;">Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</td> <td style="width: 25%; text-align: center;">Для заліку</td> </tr> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS			Оцінка за національною шкалою			
		Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку				

	100-90	A	відмінно	зараховано
	89-80	B	добре	
	79-70	C		
	69-60	D	задовільно	
	59-50	E		
	49-25	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	25-0	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність

Вступаючи на цей курс, студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника

Положення 1

➤ [Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»](https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf?fbclid=IwAR2OZ7ieedYbWar3YLAu5arEPfHIWJvA8ahWmpLODcN6M2XRt7GPFip0uT8)

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf?fbclid=IwAR2OZ7ieedYbWar3YLAu5arEPfHIWJvA8ahWmpLODcN6M2XRt7GPFip0uT8>

Положення 2

➤ [Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»](https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Кодекс.FR12.pdf)

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Кодекс.FR12.pdf>.

Пропуски занять (відпрацювання)

Відвідування лекцій та практичних занять з курсу є обов'язковим, воно забезпечує краще розуміння матеріалу, дає можливість простежити зв'язок між теоретичною інформацією та її прикладним аспектом, сформувати систему знань та ґрунтовно підготуватись до заліку.

Відтермінування здачі завдань самостійної роботи, практичних занять у випадках хвороби чи якоїсь іншої вагомої для студента причини може бути дозволене за умови надання необхідної документації (довідки і т.д.)

За умови відсутності студента (-ки) на заняттях або ж невчасного виконання завдань студенту пропонується у визначений викладачем день і час (відповідно до розкладу) відпрацювати пропущені аудиторні заняття.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Студенти, які вивчають дану дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття, ліквідувати невиконаний обсяг завдань до курсу.

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно

ВИМОГ.

Виконання завдань пізніше встановленого терміну

Роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час консультацій або протягом тижня КСР, при цьому не пізніше ніж за 1 тиждень до завершення вивчення навчального курсу групою. Студенти, які не виконали заплановані завдання, тести, ІНДЗ, завдання самостійної та контрольної роботи вчасно, повинні їх виконати, однак оцінка при цьому буде знижена на один бал за виконане завдання. У випадку незадовільного виконання завдань, виявів недобропорядної поведінки, академічної недоброчесності (списування), викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи, а пред'явлені студентом завдання не зараховуються.

Невідповідна поведінка під час занять

Неприйнятним для студентів Університету є: порушення норм моралі, що включає негідну поведінку; запізнення або пропуски навчальних занять чи без поважної на то причини; вчинення дій, що перешкоджають здійсненню навчального процесу; порушення академічної доброчесності; недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача).

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти здійснюється згідно Положення

https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

Рекомендовані платформи Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra

8. Рекомендована література

- 1.Бочелюк В. Й., Турубарова А. В. Психологія людини з обмеженими можливостями. Київ, 2011.
- 2.Генералізований тривожний розлад. Основи загальної та медичної психології (практикум) / За ред. І. С. Вітенка, О. С. Чабана. Тернопіль : Укрмедкнига, 2003
- 3.Груповий аналіз: навчальний посібник за редакцією О. Фільца, Р. Гаубля, Ф. Лямотт, Львів: ВНТЛ Класика, 2004. с.190
- 4.Джудіт Герман. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства – від знущань в сім'ї до політичного терору. Львів, 2015. 416 с.
- 5.Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності. К., 2009.
- 6.Загальна та медична психологія (практикум) / Під заг. ред. І. Д. Спіріної, І. С. Вітенка. Дніпропетровськ : АРТ ПРЕС, 2002.
- 7.Іпатов А.В., Сергієні О.В., Войтчак Т.Г. Професійна реабілітація інвалідів. Днепропетровськ, 2005. 227 с.
- 8.Ентоні В. Психіатрична реабілітація / В. Ентоні, М. Коен, М. Фаркас / Пер. з англ. В. Штенгелова. Київ : Сфера, 2001. 298 с
- 9.Критерії діагностики та принципи лікування розладів психіки і поведінки у дорослих. Клінічний посібник /За ред. проф. П.В.Волошина та ін. Харків: Арсин, 2000. 303 с
- 10.Коқун О.М., Агаев Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Основи психологічних знань про

психічні розлади для військового психолога. Методичний посібник. Київ: НДЦ ГП ЗСУ, 2018. 310 с

11. Мартинюк В.Ю. Основи медико-соціальної реабілітації дітей з органічним ураженням нервової системи. Навчально-методичний посібник. Київ: Інтермед, 2005. 416 с.

12. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію. Л., видавництво УКУ, 2014. 12 с.

13. О. Романчук. Психотравма та спричинені нею розлади/ www.neuro.health-ua.com

Класифікація психологічних захистів// <http://medpsy.ru/meds/meds375.php>

14. Організація психотерапевтичної допомоги в системі реабілітації хворих та інвалідів з психічними та поведінковими розладами, кризовими станами і потерпілих в результаті техногенних аварій і катастроф в умовах реформування охорони здоров'я. методичні рекомендації. Донецьк, 2013. 83 с.

15. Орос М.М., Сабовчик А.Я. Панічний розлад: сучасні погляди на лікування. <https://www.umj.com.ua/article/140630/panichniy-rozlad-suchasni-poglyadi-na-likuvannya>

16. Психологічна допомога особистості, що переживає наслідки травматичних подій: зб. статей / Т. М. Титаренко, В.О. Климчук та ін. – К.: Вид-во «Міленіум», 2015. 150 с.

17. Ревука Т., Е. Крайніков. Особливості ре соціалізації та реадаптації осіб, хворих на психічні розлади// Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка Психологія. Педагогіка. Соціальна робота. 1(7).2013. с. 51-54

18. Стрес і людина: медико-психологічна допомога при стресових розладах : метод. посіб. / за ред. Пінчук І. Я., Бабова К. Д., Гоженка А. І. Київ : ТОВ Видавничий дім "Калита", 2014. 92 с.

19. Черненко М.І., Аршава І.Ф. Медико-соціальна і психологічна реабілітація хворих та інвалідів. Дніпропетровськ, 2007. 606 с.

Викладач

к.психол. н., доц. Матейко Н.М.